

EU-project SpongeScapes

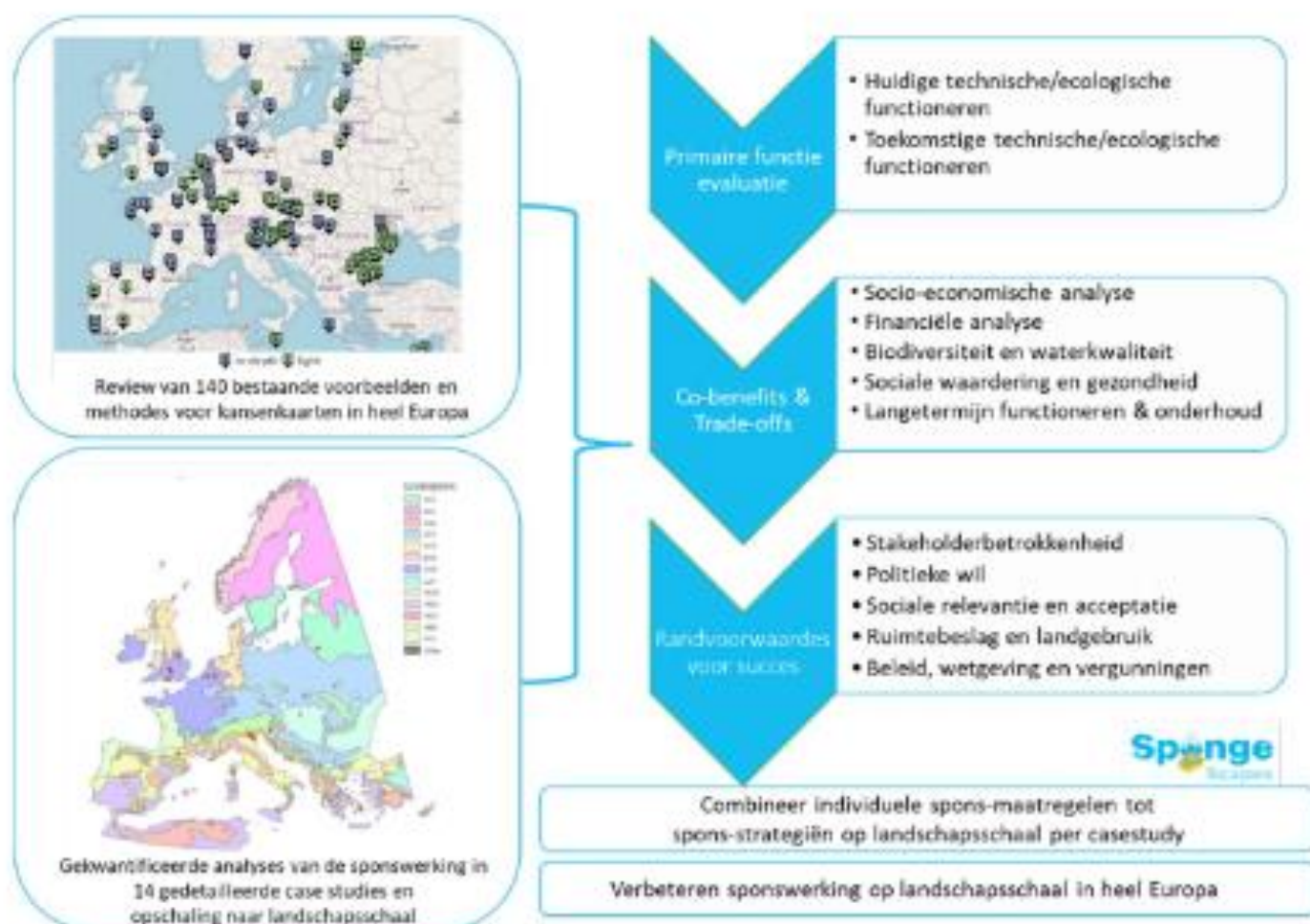
Verbetering sponswerking van landschappen

‘De sponswerking verbeteren’ is een steeds vaker gehoorde term in discussies over het klimaat-robuster maken van ons land. Maar wat is sponswerking precies? Hoe werkt dat in verschillende gebieden? En hoe verbeter je deze sponswerking dan? Dit zijn de kernvragen van het nieuwe EU-project SpongeScapes dat afgelopen oktober is gestart en de komende vier jaar onderzoek doet naar dit begrip.

Sponswerking is het vermogen van het landschap om water op te vangen, vast te houden en vertraagd af te voeren tijdens perioden van neerslagoverschot, waarbij dit water ook kan dienen als buffer voor droge periodes. Door ingrepen in het landschap kan de natuurlijke sponswerking verminderd zijn: overvloedige drainage, vergravingen van waterlopen en intensief landgebruik waren veelal gericht op het ontwateren en versneld afwateren van gebieden. Met de steeds extremere droogtes en regenval door klimaatverande-

ring zien we dat het herstellen van deze sponswerking nut kan hebben om beter voorbereid zijn op dit soort gebeurtenissen.

In het EU-Horizonproject SpongeScapes wordt onderzoek gedaan naar de vraag hoe we dit sponswerkende vermogen kunnen herstellen, met als uitgangspunt: groen waar het kan, grijs waar het moet, oftewel: welke natuurlijke oplossingen zijn er, en is er een noodzaak om ook een combinatie te zoeken met tech-

Figuur 1 Analyse-raamwerk van SpongeScapes

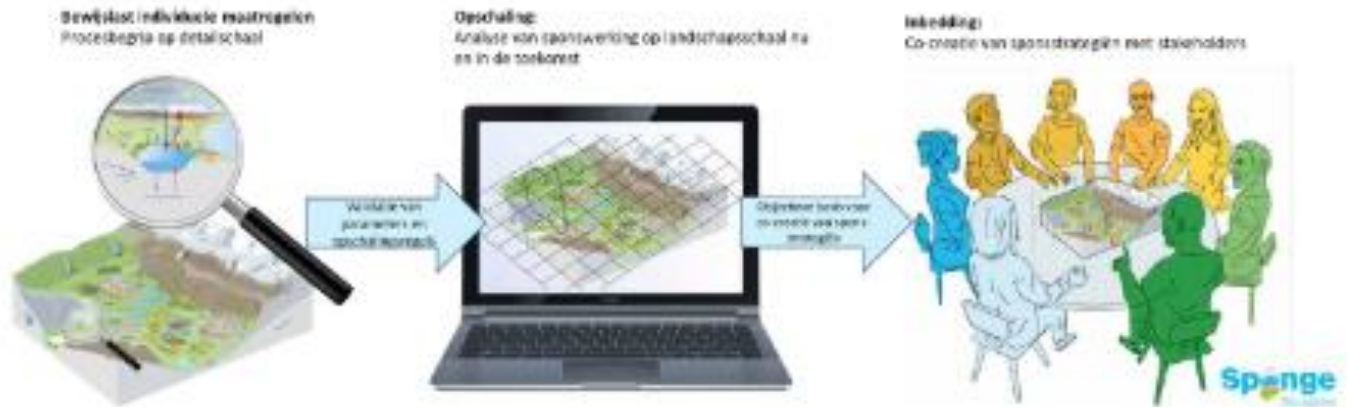
nische maatregelen? In het project wordt gewerkt aan het updaten van de kennis en 140 voorbeelden die geregistreerd staan in de Europese database www.wrm.eu. De voorbeelden hierin zijn allemaal geïmplementeerde projecten, waar natuurlijke waterretentiemaat-

regelen zijn uitgevoerd in verschillende landschapstypen, zowel in landbouw-, bos- en natuurgebieden en de stad. Hierdoor leren we hoe die maatregelen de afgelopen tien jaar hebben gewerkt en hoe het onderhoud en beheer is geregeld. Daarnaast zijn er veertien case studies die meer in detail worden bekeken.

SpongeScapes gebruikt een integrale benadering in de evaluatie van sponswerking en mogelijke sponsmaatregelen om deze te verbeteren (figuur 1). De evaluatie beschouwt zowel het technisch als het ecologisch functioneren in droge en natte periodes, via analyse van verschillende type neerslaggebeurtenissen nu en in de toekomst. Hoe goed werkt een maatregel nou echt? Wat werkt waar? Wat gebeurt er bij opeenvolging van meerdere extreme regenbuien of meerdere droge jaren achter elkaar? Wat is de rol van grondwater, bodem en oppervlaktewater systemen? Daarnaast wordt in beeld gebracht wat aanvullende voor- en nadelen (co-benefits en trade-offs) zijn. Kunnen er meerdere doelen tegelijk gehaald worden, bijvoorbeeld voor zowel waterkwaliteit, waterkwaliteit als biodiversiteit en welke maatregelen kunnen daar aan bijdragen? En we identificeren met welke randvoorwaarden voor succes er nog meer rekening moet

Informatie-pad in SpongeScapes

Figuur 2 Informatie-pad binnen SpongeScapes

worden gehouden: 'hoe helpen institutionele inbedding, betrokkenheid en bereidheid van stakeholders, ruimtebeschikbaarheid en landgebruik en ook een juridisch kader om het verbeteren van sponswerking echt te kunnen realiseren?'

Via monitoring van individuele maatregelen, opgeschaalde model-analyses en dialoog met stakeholders wordt gekeken hoe het verbeteren van de sponswerking daadwerkelijk kan worden opgeschaald van individuele maatregelen naar geaccepteerde pakketten van maatregelen op landschapsschaal in 'sponsstrategieën' (figuur 2).

Eind oktober vond de startbijeenkomst van het project plaats bij Deltares in Delft. Als onderdeel van deze bijeenkomst is ook een veldbezoek geweest naar de case-study Chaamse Beken onder leiding van collega's van waterschap Brabantse Delta. Hier is gesproken over het huidige functioneren van het gebied, de

vragen die er liggen, en welke mogelijke maatregelen er zijn om de sponswerking in verschillende delen van het gebied te vergroten, zowel lokaal in de bebouwde kom als daarbuiten in het landelijk gebied.

Deltares coördineert dit project, dat in totaal tien Europese kennispartners heeft, en gaat voor elke case met lokale stakeholders de diepte in. In Nederland zijn Waterschap Brabantse Delta, Waterschap Aa en Maas, Waterschap Rijn en IJssel en Wageningen Universiteit ook aangehaakt. Wilt u ook een casus aandragen voor de www.rwm.eu/deltabase, neem dan contact op met Ellis Penning, coördinator van het project (ellis.penning@deltares.nl). Voor meer informatie over het project, zie ook www.spongescapes.eu

Ellis Penning, Dimmie Hendriks, Albrecht Weerts, Sonja Wanke en Christopher Wittmann, Deltares

Iedereen verdient goede zorg

Amref Flying Doctors traint zorgverleners in Afrika.

Ga naar amref.nl/zorgverleners of scan de QR-code.

